

Nová Krápníková jeskyně v lomu na Chlumu

**Pro archivní účely
Speleologického klubu Praha ZO ČSS 1-06
sestavil Vladimír Bláha
leden 2019**

Krápníková jeskyně na Chlumu.

Poloha: katastr obce Srbsko, lom Pražské Železářské spol.,
/dnes Škoda; 15 m nade dnem lozu ve východní stě-
ně.

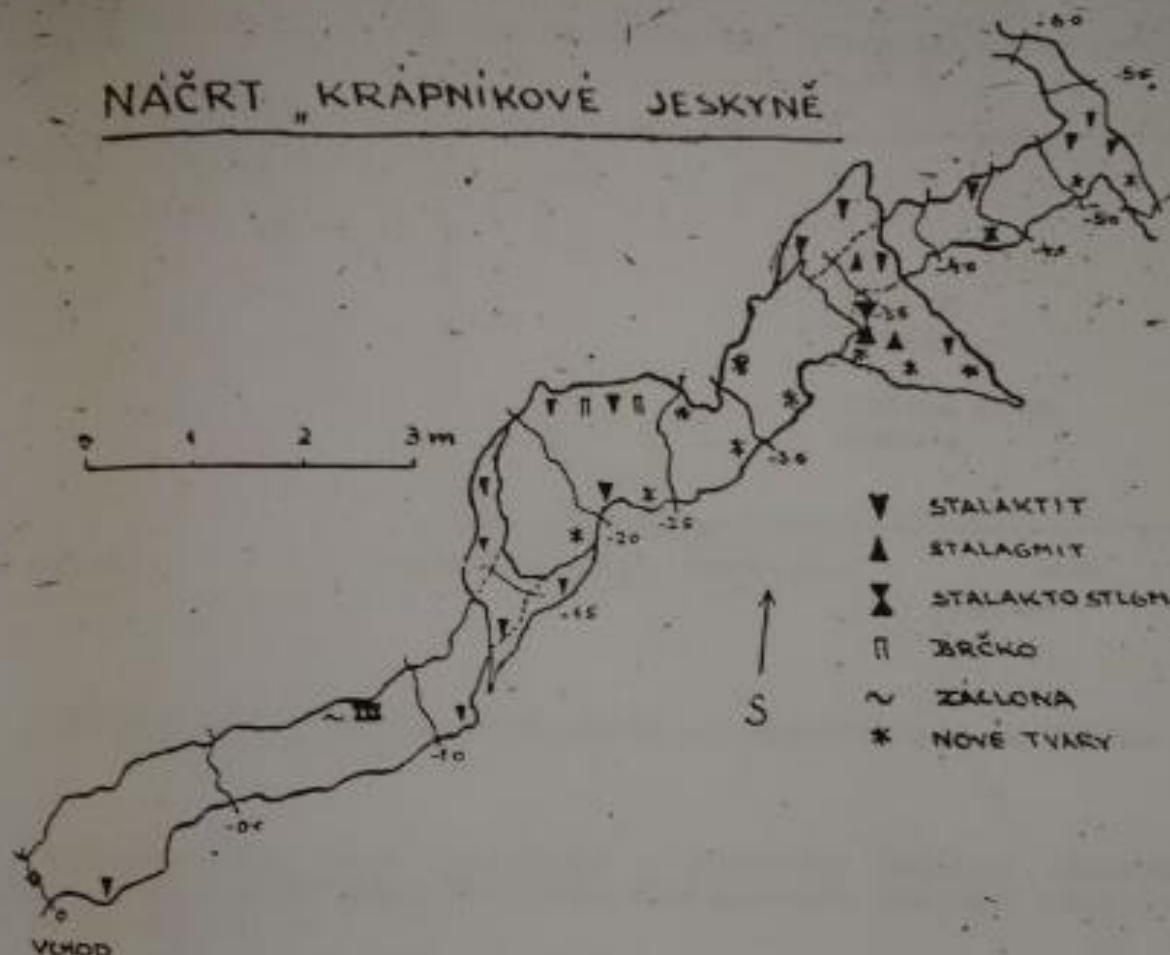
Útvar: g-alfa

Je to jediná jeskyně v Českém kraji s bohatší krápníkovou výzdobou. Podle stavu z konce září 1948 je asi 13 m dlouhá. Prvých 6 metrů lze překonat jen s jistými obtížemi; výška zde kolísá mezi 25 - 45 cm a šířka na dvou místech klesá pod 50cm. Směr chodby je přibližně SZ - JV; pokles, zpočátku jen mírný, dosahuje ke konci až 30 stupňů. Ve vzdálenosti 12 m od vchodu spojuje se s chodbou směru SV-JZ, svažující se prudce k SZ. Mocná vrstva náplavu znemožňuje další průzkum. Dne jeskyně je pokryto černozemí vrstvou s obsahem kyselického manganatého.

Krápníková výzdoba udivuje svou rozmanitostí. Již u samého vchodu pozorujeme zbytky několika ulomených stalaktitů a asi 4 m od vchodu nacházíme skupinku tří větších stalaktostalagmitů, asi 25 cm dlouhých, spolu s vlnitě prohnutou záclonou. Po šestém metru se strop zvyšuje do té míry, že menší návštěvník může již stát vzpřímeně. Po obou stranách pozorujeme větší i menší plné krápníčky, dosahující délky čtyř až osmi centimetrů, jakož i několik brček. V pozadí se tyčí mohutný, dokonale profilovaný stalaktostalagmit, dlouhý téměř 80 cm. Nejcharakterističtější jsou však pravidelné řady podivných keříčkovitých forem, které se táhnou na stěnách v lmi přibližně rovnoběžně s křivkou dna. Každý jednotlivý útvar sestává z několika, někdy jen jednoho, kyjovitých, štihlých výběžků, které se rozrůstají ze

společné základny přímočaře všemi směry. Základní je směr horizontální s odou do středu chodby. Nejzajímavější jsou však kombinace těchto tvarů s krapínky, tvořenými normálním způsobem. Mají tvar obrácené kapky, vodorovnou stopkou bokem ke stěně přirostlé. Velká část těchto forem, podobně jako většina ostatních krápníků, je zakončena dokonalými klencovými krystalovými plochami. Otázkou vzniku těchto útvarů se mi nepodařilo uspokojivě rozřešiti. Všechny popisované krápníkové tvary jsou budovány kalcitem průsvitným, nezřídka i dokonale průhledným.

NÁČRT „KRÁPNÍKOVÉ JESKYNĚ“

Krápníková výzdoba jeskyňe překvapuje svou rozmanitostí. Již u vchodu jsou zbytky několika ulomených stalaktitů a asi 4 m od vchodu jest skupinka tří stalaktostalagmitů až 25 cm dlouhých, spolu s vlnitě prohnutou záclonkou. Po šesti metrech se strop jeskyňe zvyšuje až na 1,60 m. Tu jsou po obou stranách menší plné krápníčky dlouhé 3—8 cm, jakož i několik brček. Podle sdělení O. Motla z Berouna jeví tyto krápníky luminescenci. V pozadí se tyčí dokonale profilovaný stalaktostalagmit dlouhý 80 cm. Nejcharakterističtější jsou však pravidelné řady podivných keříčkovitých forem, které se táhnou na stěnách přibližně rovnoběžně s křivkou dna. Každý tvar sestává z několika (někdy jen jednoho či dvou) kyjovitých štíhlých výběžků, které přímočaře vyrůstají ze společné základny všemi směry. Základním je směr horizontální s osou do středu chodby. Nejzajímavější jsou však kombinace těchto tvarů s krápníky tvořenými normálním způsobem. Mají tvar kapky přirostlé bokem ke stěně vodorovnou stopkou. Velká část těchto krápníků podobně jako většina všech ostatních forem je zakončena dokonalými klencovými plochami. Otázku vzniku těchto tvarů se mi nepodařilo dokonale objasniti. Snad vznikly krystalizací z odpařujících se rozstříknutých kapek kalciových roztoků. Všechny krápníky v popisované jeskyni jsou dokonale bílé, některé dokonce průsvitné, a vznikly po uložení železito-manganatých hlin.

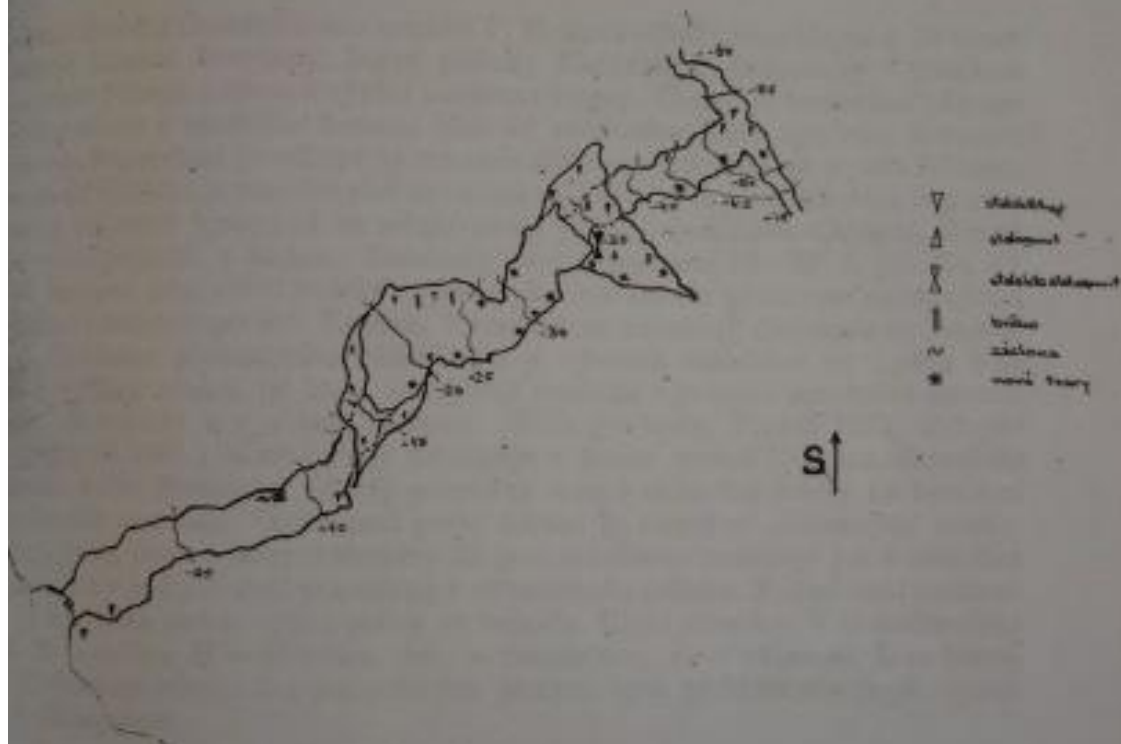
Žel, že tato zajímavá přírodní památka je odsouzena k zániku postupujícími pracemi v lomě.

Literatura: 1. Jar. Petrbok: Čtvrtá sluj jeskyňe na Chlumu u Srbska. Věstník Stát. geologického ústavu, XVII, Praha 1941. 2. VI. Homola: Jeskyňe na Chlumu u Srbska. Sborník čs. spol. zeměpisné, roč. 49, Praha 1944.

Jiří Kukla, Praha.

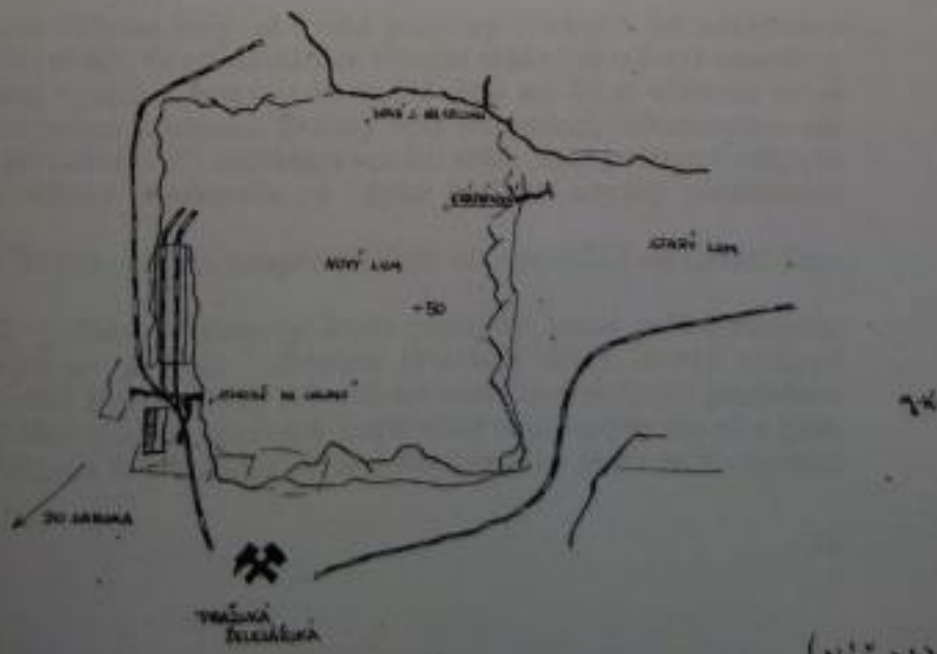
KRÁPNÍKOVÁ JESKYNĚ.

1:100

- ∇ stěna
- △ stěna
- ⊗ stěna stěna
- ⊥ stěna
- ∩ stěna
- ⊙ stěna

S ↑

(Návrh!)

Nová krápníková jeskyně v Českém Krasu.

Na Chlumu u Srbska došlo tohoto roku již k druhému pozoruhodnému objevu. Prvním byl objev VI. sluje s pleistocenní faunou a nyní objevena Krápníková jeskyně mezi střední a spodní etáží lomu na Chlumu.

Jeskyně je vyhlobena v poměrně čistých devonských vápencích koněpruských. Jest zřejmě nejsvrchnějším pokračováním t. zv. V. sluje která se nalézá o 10 m níže u dna lomu. Vznik této jeskyně jest přímo vázán na tektonické poměry v této lokalitě. Vápenec je svisle rozpukán a prostoupen řadou zlomů, kteréžto daly podnět vodě k rušivé činnosti a tím k vytvoření této nevelké jeskyně.

Jeskyně sestává z jedné delší a dvou kratších chodeb, vesměs severního směru, vše dosti bohatě zdobeno krápníky.

V krápnících převládají formy stalagmitické a stalagnáty, ze stalaktitů jsou vyvinuty pouze nepatrně excentrické krápníky blízce příbuzné kapilárním, jaké se v hojné míře nalézají v jeskyních koněpruských.

Výplň jeskyně nebyla dosud řádně prosondována, je však zřejmé, že se skládá z jíly, zčásti montmorillonitických, přemístěných sem s výše položené krasové kapsy, s níž jeskyně souvisí a kterou tyto jíly vyplňují. Svrchu je výplň pokryta černou hlinou mocnou místy 7 až 25 cm s vysokým obsahem Fe a Mn, Fe 14,67%, Mn 13,23% (analýza: Skřivánek). Výplň jest zcela paleontologicky sterilní.

165

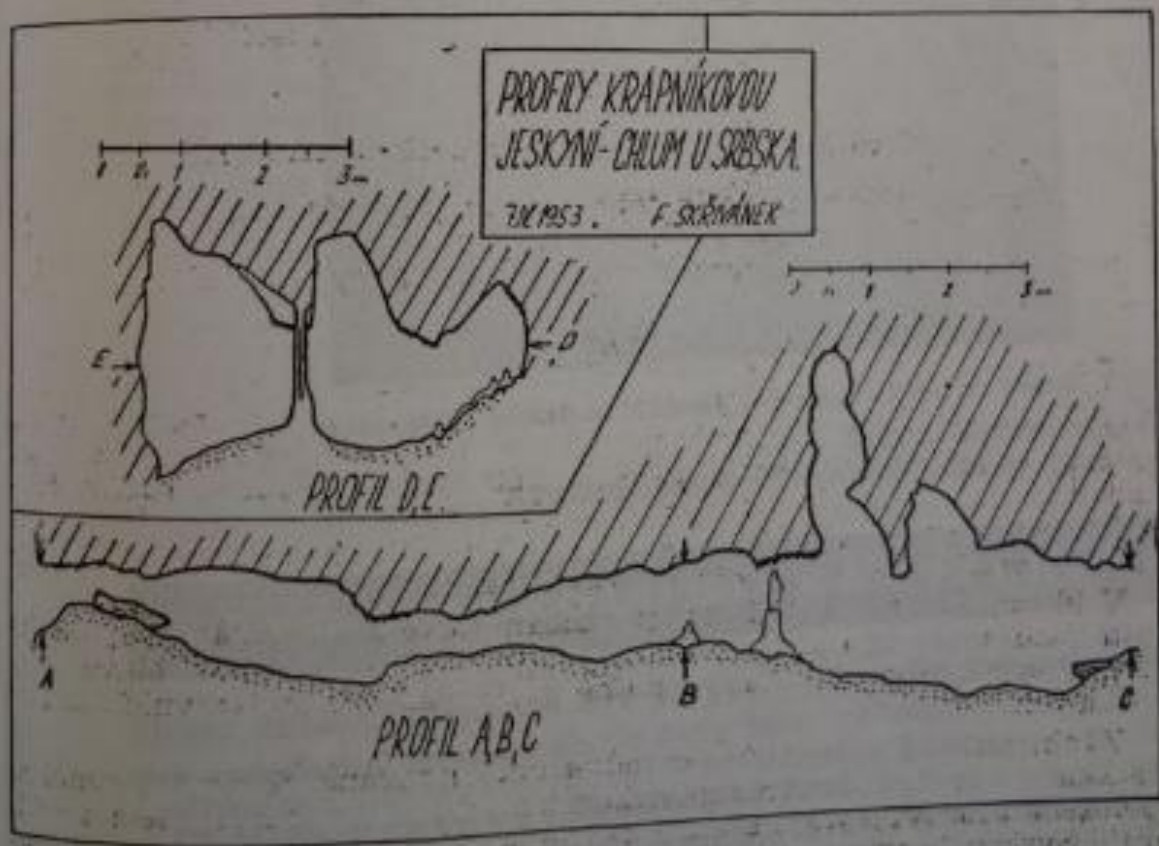
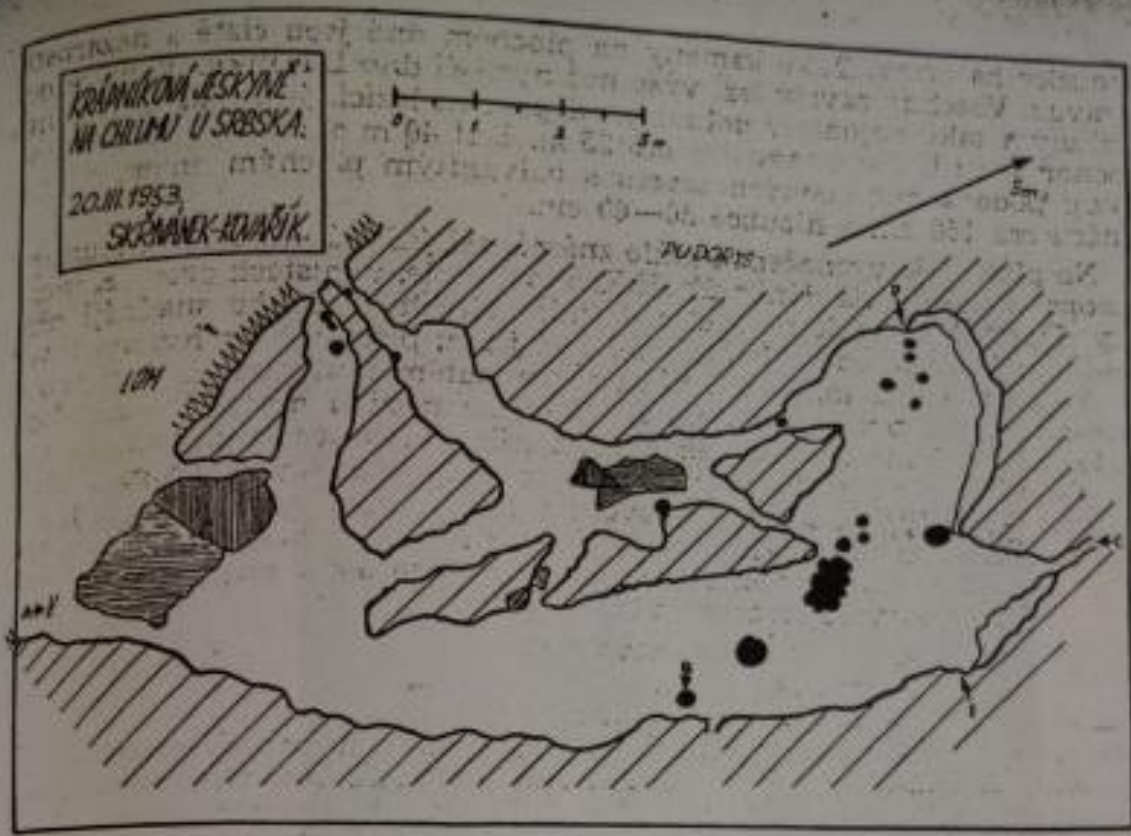
2307/3 Stará Krápníková jeskyně — V: cca 295 m, D: 12 m, koněpruské v.; ležela poblíž později odkryté Krápníkové jeskyně (Nové). Odlámána 1950—1952.

Dutina založená na poruše sv. směru, ukláněla se k SV. Její konec, s těsnou puklinovou dutinou na poruše sz. směru, byl o 6 m níže než vchod. Byla to těsná dutina, jen v dolní polovině se výška zvětšovala až na 1,5 m. Pokračování bylo ucpáno hlinami. Z dekorace poměrně hojný výskyt stalaktitů, stalagmitů a pisořitů na stěnách či na výzdobě. Některé krápníky byly bílé až průsvitné. V počvě limonitické sedimenty, černé a pestrých barev, zakleslé montmorilonitové jíly. L: 26.

2307/4 Nová Krápníková jeskyně — V: 293 m, D: 13 m, koněpruské v.; odtěžena 1953—1954. (Spodní část předchozí jeskyně, směřující k jeskyni Fialové.)

Horizontální, nízká jeskyně směřovala k SSV. Výšky 4 m dosahovala v místě menšího korozního komínu na příčné poruše. V počvě byly montmorilonitové jíly přeplavené z kapes, které byly pokryté hnědočernými hlinami s obsahem 14,8 % Fe a 13,3 % Mn (Skřivánek 1953). Paleontologicky byla výplň sterilní. Jeskyně měla hojnou krápníkovou výzdobu, mj. i drobné excentrické krápníky. L: 44, 45.

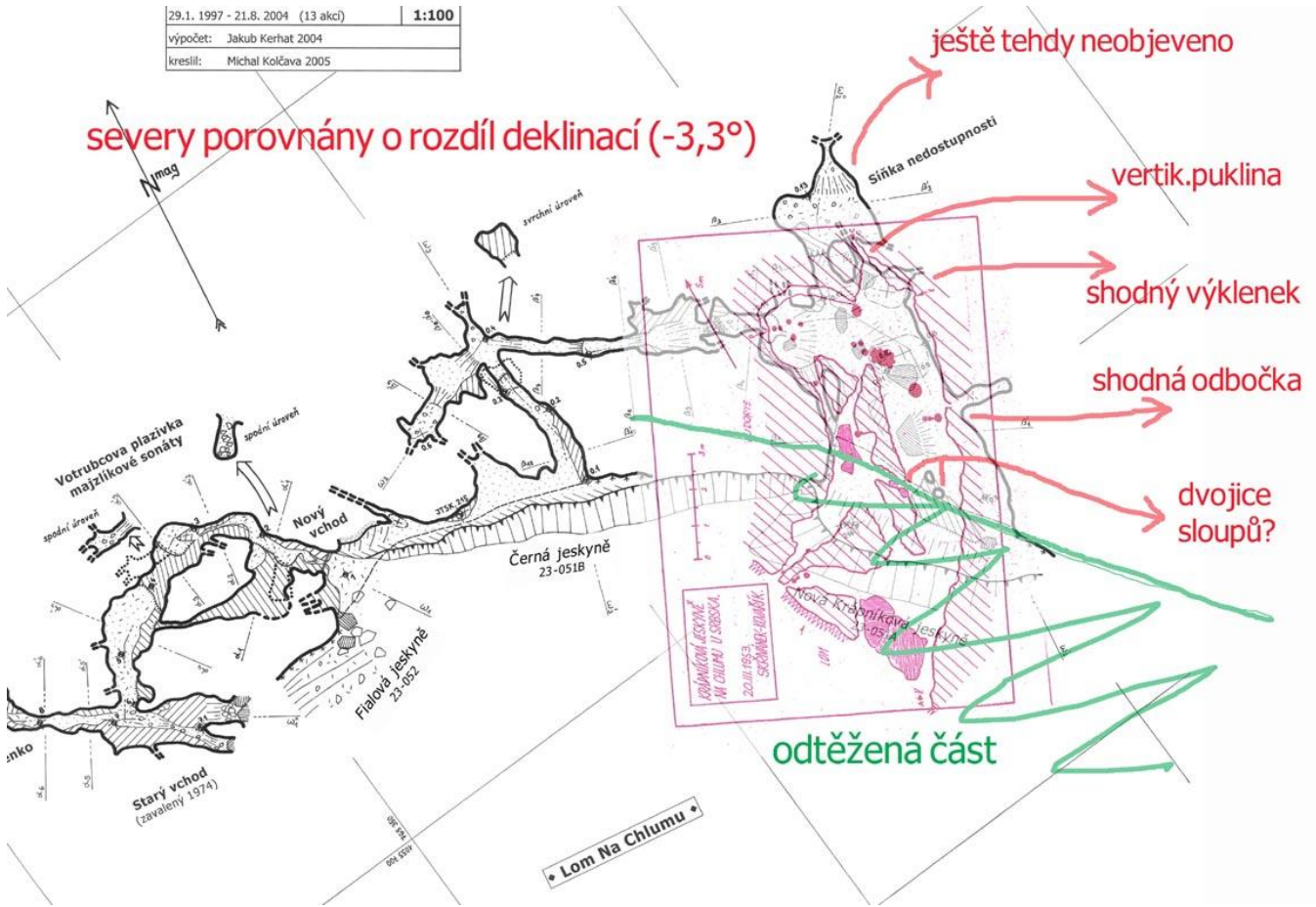
2307/5 Fialová jeskyně — V: 286 m, D: 95 m, H: 40 m; koněpruské v. (nebo přechod koněpruských do sliveneckých v.).

V bezprostřední blízkosti jeskyňe nelze se nadít pravděpodobně větších objevů neboť tento malý systém je dosti od ostatních chlumských

29.1. 1997 - 21.8. 2004 (13 akcí)	1:100
vypočet: Jakub Kerhat 2004	
kreslil: Michal Kolčava 2005	

severy porovnány o rozdíl deklinací (-3,3°)

Podkladové mapy M. Kolčavy

nápadná shoda morfologie komínů

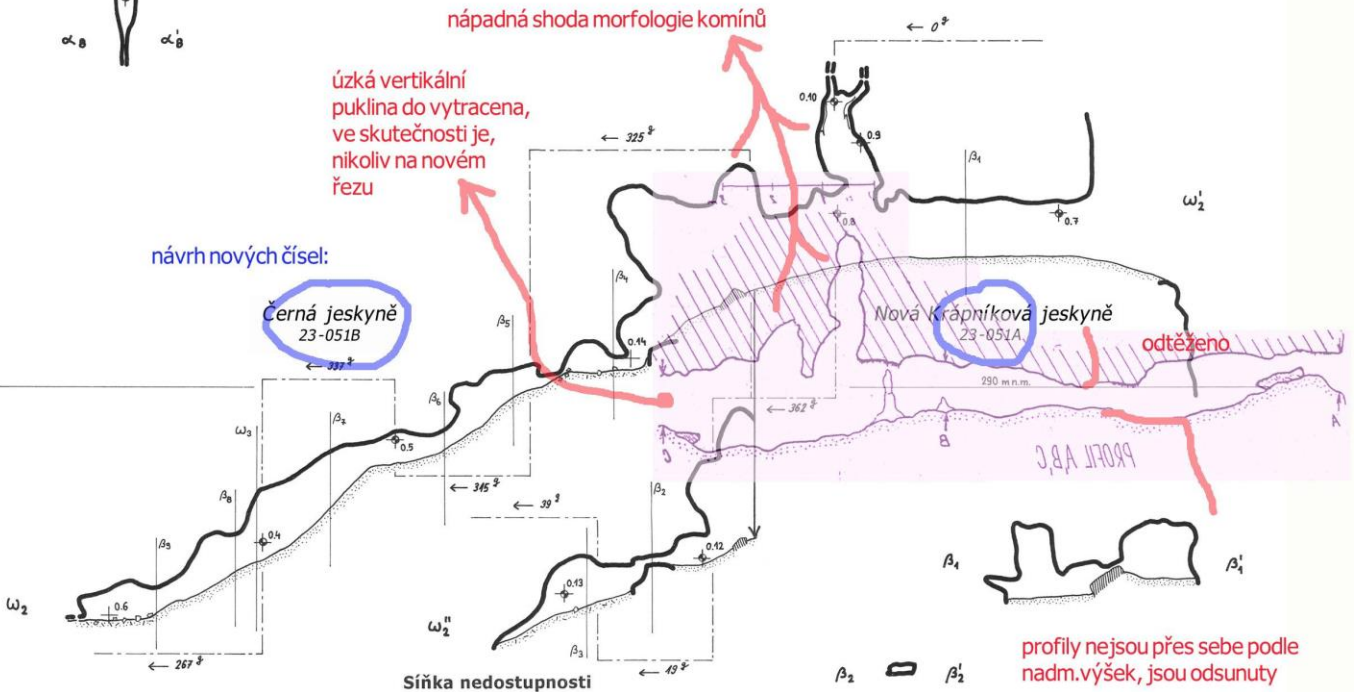
úzká vertikální puklina do vytracena, ve skutečnosti je, nikoliv na novém řezu

návrh nových čísel:

Černá jeskyně
23-051B

Nová Krápníková jeskyně
23-051A

odtěženo

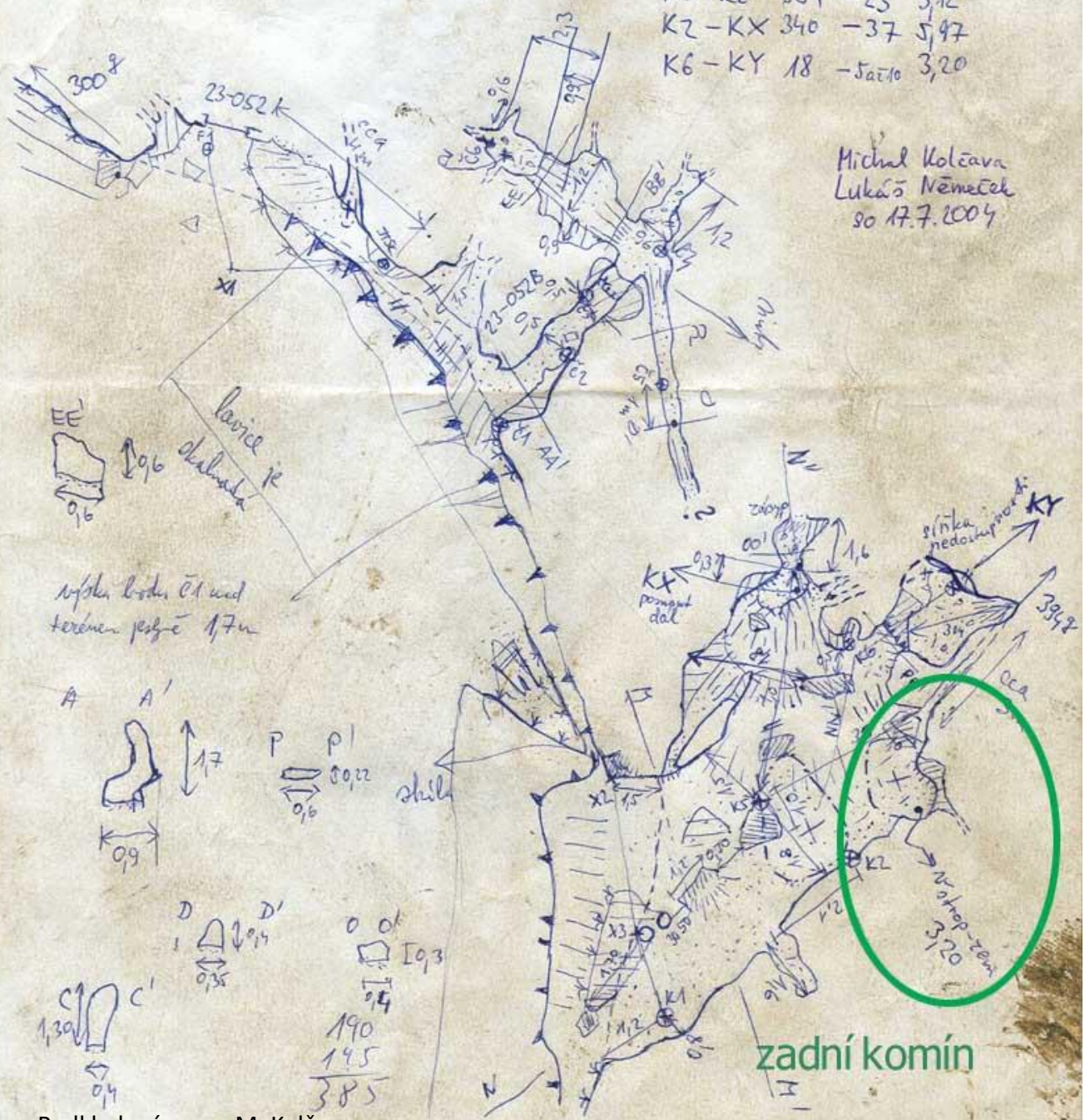
profily nejsou přes sebe podle nadm.výšek, jsou odsunuty

ČERNÁ

Fiad 1 - X1	152 ^g	+30 ^g	2,50 m
X1 - JTSK	60	+17	3,06
JTSK - Č1	113	+34	4,60
Č1 - Č2	399	-14	2,52
Č2 - Č3	353	-44	1,86
Č3 - Č4	8	-35	1,97
Č4 - Č5	139	+31	3,56

Č4 - Č6	1267	-28	3,85
nestal: 0,200m			
Č1 - X2	+32	130	8,16
X2 - X3	+9	138	3,74
X3 - K1	+9	130	1,28
K1 - K2	06		5,00
K2 - K3	249	+73	1,77
K3 - K4	336	+41	1,50
K2 - K5	290	-42	1,84
K5 - K6	384	-23	3,12
K2 - KX	340	-37	5,97
K6 - KY	18	-5,210	3,20

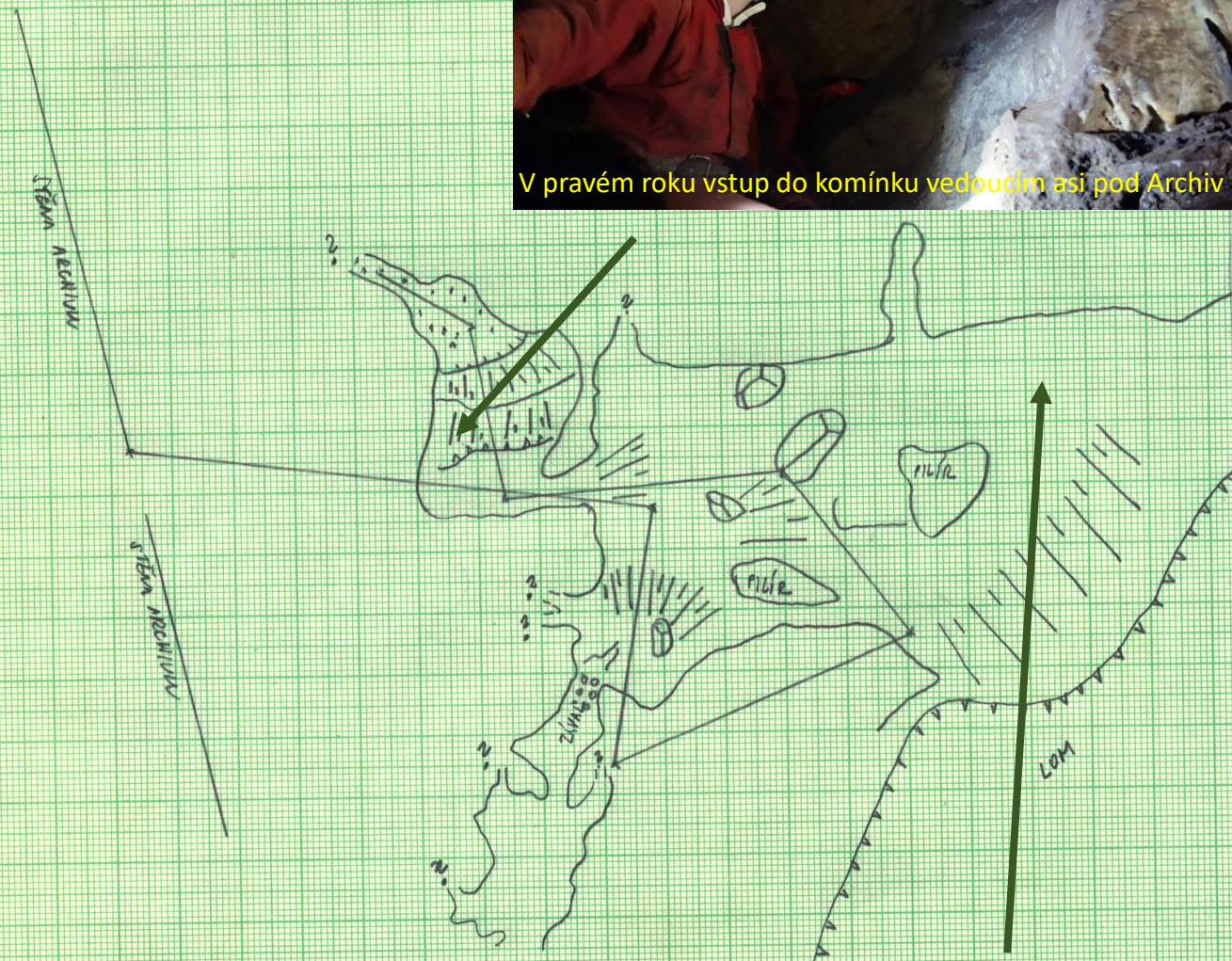
Michal Kolčava
Lukáš Němeček
30.17.7.2004

Podkladová mapa M. Kolčavy

V pravém rohu vstup do komínku vedoucím asi pod Archiv

Sintrová výzdoba komínu ve vstupní chodbě

Výkop v hliněném svahu v nejnižší části SN

Nejspodnějšší chodba se sintrovou deskou

Prokrasovaný komín vedoucí patrně pod Archiv

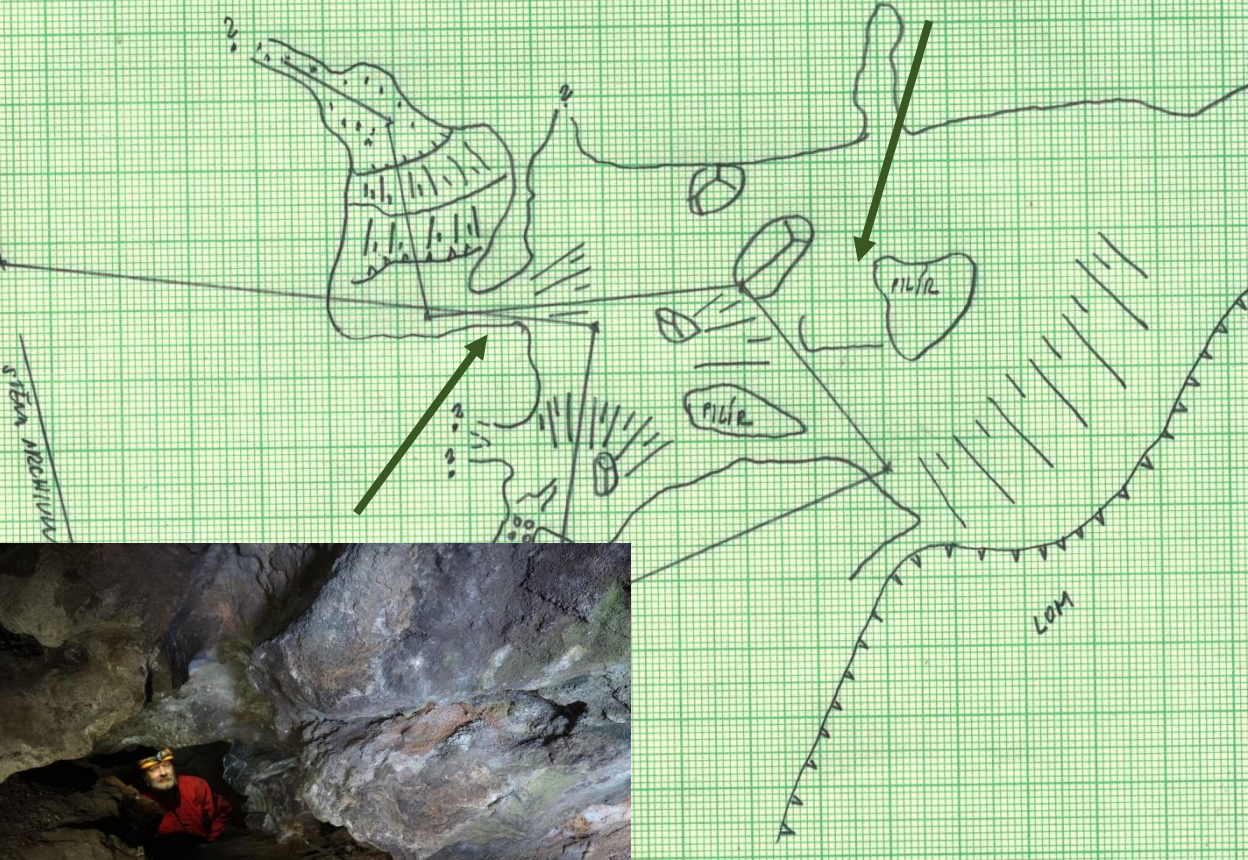
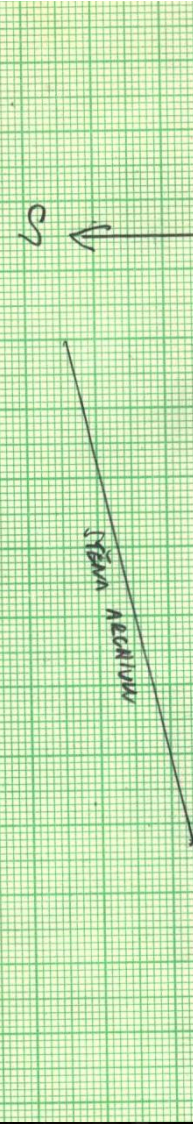
Horní část Síňky nedostupnosti

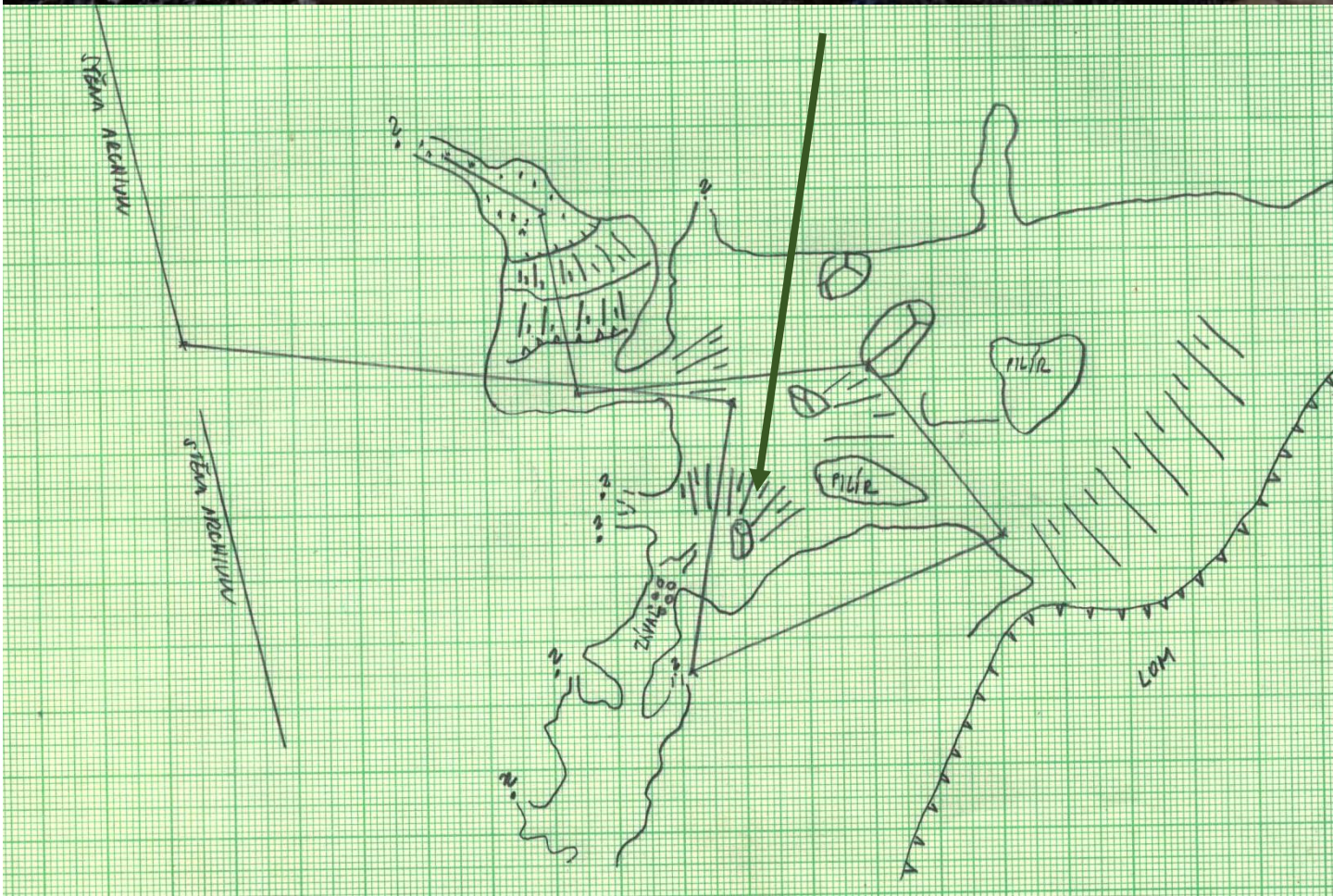

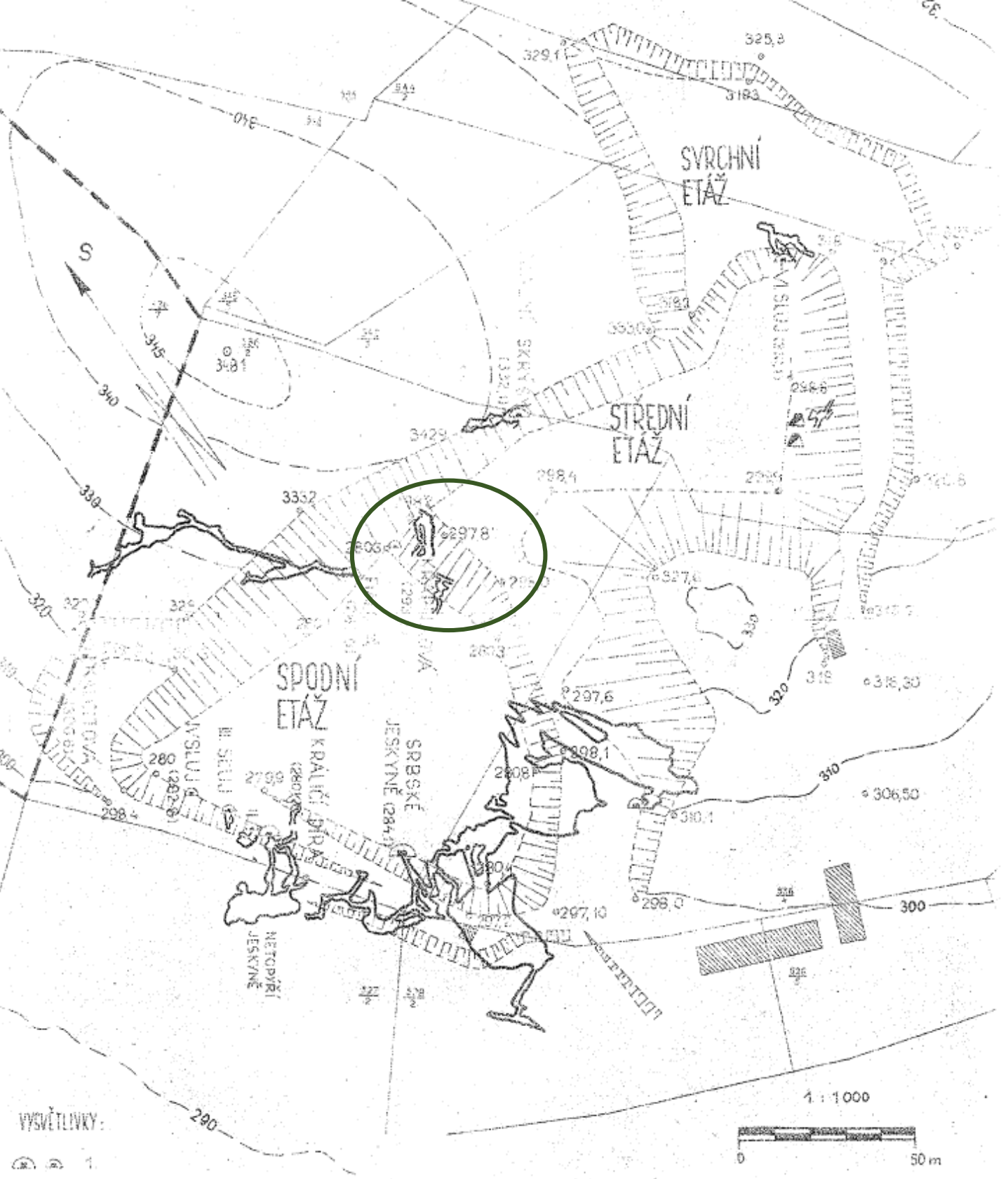
Pokračování komínu
asi pod Archiv

Nejspodnější část Síňky nedostupnosti

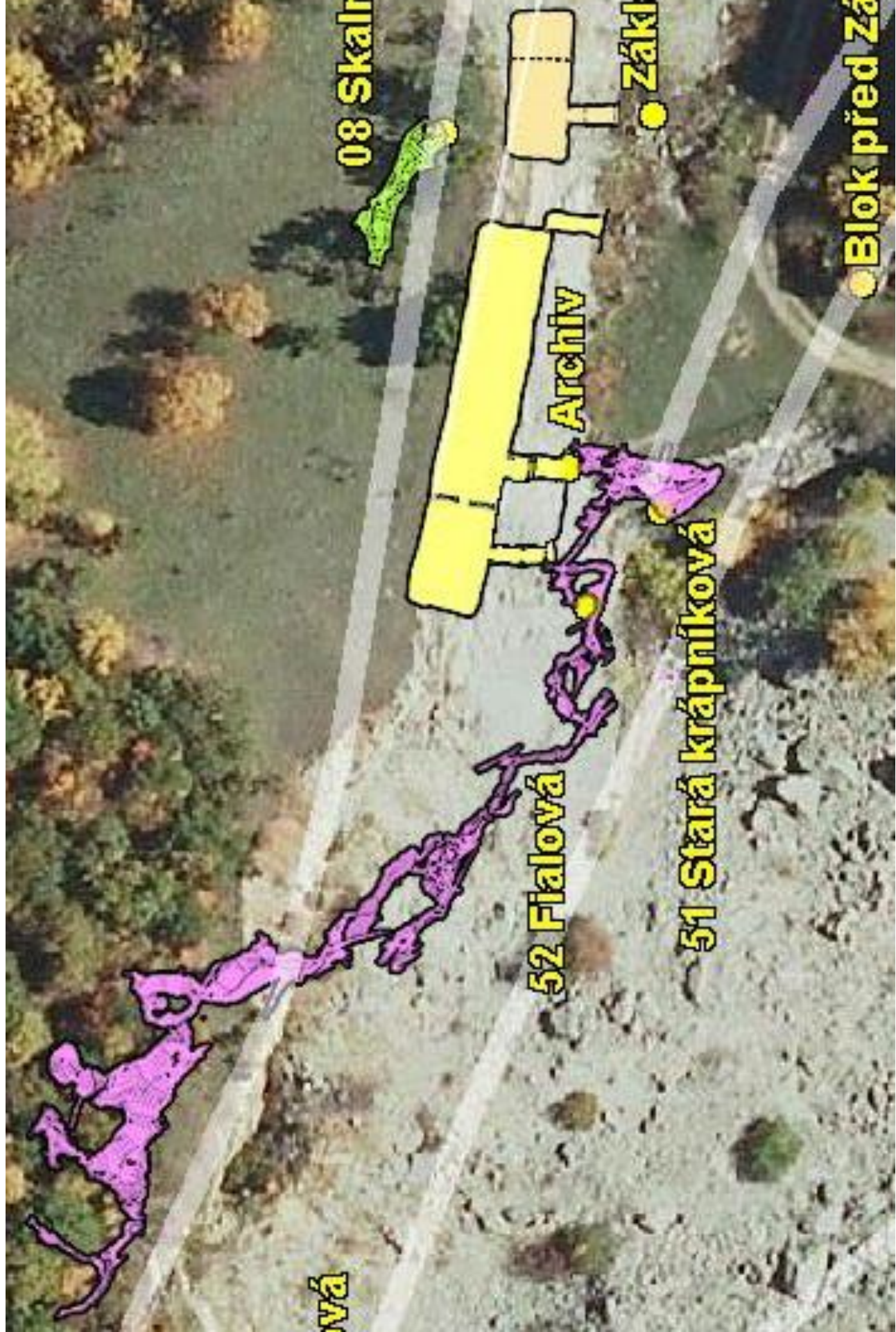

VYSVĚTLIVKY:

- 1. 1.
- 2. 2.
- 3. 3.
- 4. 4.
- 5. 5.
- 6. 6.

LOM NA VRCHU CHLUM U SRBSKA

Škvařina dne 1. IV. 1961

Detail situace